

4. Фундаменталізація змісту освіти у старшій школі: теорія і практика : кол. монограф. / [авт. кол.: Г. О. Васьківська, В. І. Кизенко, С. Е. Трубачева, С. П. Бондар, Л. А. Липова, О. В. Барановська, С. В. Косянчук, Н. В. Захарчук] ; за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської. – К. : Пед. думка, 2015. – 288 с.: іл. – Бібліограф.: 310 назв. – С. 250–271.

5. Цільові проекти – основа розвитку навчального закладу. З досвіду роботи Терівської гімназії : метод. посіб. / [упоряд.: В. М. Кукілевська, О. О. Клокун, Л. В. Корякіна, Л. М. Малишева] / Інститут педагогіки НАПН України ; Терівська гімназія. – К. : Від. дидактики Ін-ту пед. НАПН України, 2015. – 44 с.

ЧАРТЕРНА МОВНА ШКОЛА ЯК ФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ В КИЇВСЬКІЙ ГІМНАЗІЇ СХІДНИХ МОВ №1

Михайло Савченко,

заст. директора з навчально-методичної роботи,

Заслужений вчитель України,

Київська гімназія східних мов №1

У статті схарактеризовано значення зарубіжного мовного стажування учнів Київської гімназії східних мов №1 у чартерній мовній школі в КНР як важливого чинника профільного навчання та професійної орієнтації гімназистів. Автор говорить про завдання ініомовного стажування гімназистів як засобу розвитку комунікативної компетентності особистості на основі взаємопов'язаного мовленнєвого, соціокультурного соціолінгвістичного і мовного розвитку учнів. Доводиться необхідність мовного стажування старшокласників. Визначаються етапи педагогічного процесу в чартерній мовній школі та пріоритетні характеристики комунікативно-діяльній, особистісно орієнтованій та культурологічній парадигм зарубіжної ініомовної освіти школярів.

Ключові слова: *профільне навчання, професійна орієнтація, чартерна мовна школа, зарубіжне мовне стажування.*

Article author determined value of foreign language training of students of the Kyiv School of oriental languages №1 of Chartered language school in China as an important component factor profile education and vocational guidance of pupils. The author talks about job training of foreign pupils as a means of communicative competence on the basis of individual interconnected speech, sociocultural and sociolinguistic language development of students. The necessity of language training high school students. Identify stages of educational process in the charter language school characteristics and priority-activity communicative, learner-oriented and foreign cultural paradigms foreign language education students.

Keywords: *specialized education, professional orientation, language charter school, foreign language training*

В статтє охарактеризовано значення зарубешной языковой стажировки учеников Киевской гимназии восточных языков №1 в чартерной языковой школе в КНР как важной составляющей фактора профільного обучения и профессиональной ориентации гимназистов. Автор говорит о задачах иноязычной стажировки гимназистов как средства развития коммуникативной компетентности личности на основе взаимосвязанного речевого, социокультурного, социолінгвістического и речевого развития учащихся. Доказывается необходимость языковой стажировки старшекласников. Определяются этапы педагогического процесса в чартерной

язикової школі і пріоритетні характеристики комунікативно-діяльностної, особистісно орієнтованої і культурологічної парадигми зарубіжного іноязычного образования школьників.

Ключевые слова: профільне навчання, професійна орієнтація, чартерна язьикова школа, зарубіжна язьикова стажировка

Постановка проблеми та її зв'язок з науковими і практичними завданнями. Проблема профільного навчання учнів у загальноосвітньому навчальному закладі є важливим напрямом модернізації вітчизняної системи освіти, її переходу на 12-річний термін навчання. Ефективність профільного навчання за філологічним профілем (суспільно-гуманітарний напрям) визначається головною метою навчання іноземної мови у старшій школі: формування в учнів комунікативної компетентності – умінь і навичок здійснювати спілкування у межах сфер і тематики, визначених навчальною програмою з іноземної мови, дотримуючись традицій і норм, прийнятих у країні, мова якої вивчається. Учень Київської гімназії східних мов №1, навчаючись з 1 по 11 клас східної мови (китайської, японської, арабської, перської, гінді, турецької, корейської) не має достатньої можливості оволодіти складною лексикою східної мови, іншомовним спілкуванням на такому рівні, який давав би йому змогу вільно почуватися у східно-мовному соціально-комунікативному та професійно зорієнтованому середовищі. У рамках реалізації в гімназії завдань дослідно-експериментальної роботи всеукраїнського рівня за темою «Реалізація інноваційної моделі розвитку культурно-мовних та морально-громадянських цінностей» та з метою реалізації завдань профільного навчання було розроблено Положення про зарубіжне мовне стажування учнів Київської гімназії східних мов №1 у чартерній мовній школі (розробник: Савченко М. П., заступник директора з навчально-методичної роботи). Профілізація старшої школи є одним із важливих напрямів модернізації загальної середньої освіти в Україні. Цей процес зумовлений як сучасними тенденціями розвитку національної освіти, так і інтеграцією її у міжнародний, європейський освітній простір. Український учений-дослідник В. І. Кизенко справедливо зауважує, що система профільного навчання потребує нового погляду щодо можливості його здійснення в сучасних умовах [1]. Основні теоретичні напрацювання вітчизняних і зарубіжних учених дають змогу визначити особливе місце іноземної мови як засобу соціалізації, самовираження, інтелектуального, емоційного, культурно-мовного, морально-громадянського, комунікативного розвитку особистості.

Профільне навчання іноземної мови розглядається як цілеспрямована підготовка учнів до подальшої діяльності (навчальної і професійної), пов'язаної з використанням її як об'єкта майбутньої (професійної) діяльності або як засобу професійної комунікації [6].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Профільне навчання іноземної мови у старших класах є предметом вивчення зарубіжних учених (Бім І. Л., Богданова О. А., Вайзбурд М. Л., Грачова Н. П., Колесников А. О., Копилова В. В., Лазаренко Т. М., Милованова Л. А., Поляков О. Г., Попова І. П. та ін.), українських науковців (Басай Н. П., Дітковська С. М., Зеня Л. Я., Іванова А. С., Ревун Н. П., Петрова Т. О., Полянська Т. К., Редь-

ко В. Г.). Стратегії навчання східних мов були вперше в Україні визначені у Концепції навчання східних мов у Київській гімназії східних мов №1 колективом авторів під керівництвом ученого В. Г. Редька (Агарова К. Л., Ахмад О. Р., Бойцова З. Ю., Григоренко Н. В., Дудник М. О., Мусяйчук В. А., Павленок Т. В., Пашенко В. М., Подгорний Г. В., Реутов Є. А., Савченко М. П., Саліх Саліх Абд, Сократова Л. Г., Убілава Х. П., Ухіна Н. М. та ін.) [2]. Окремі аспекти реалізації функцій викладача східної мови розглядають викладачі української вищої школи О. В. Осадчих, Л. Г. Смовженко та ін.

Основна **мета статті** – окреслити важливість формування комунікативної компетентності учнів під час зарубіжного мовного стажування у чартерній мовній школі як формі реалізації профільного навчання учнів у Київській гімназії східних мов №1.

Виклад основного матеріалу. Профільне навчання іноземної мови розглядається як засіб диференціації та індивідуалізації учнів, тому, на думку В. Г. Редька, вимагає реалізації особистісно орієнтованого підходу в навчальному процесі, за якого кожен старшокласник може вибудовувати індивідуальний освітній шлях або особистий професійний план – за створення необхідних умов для навчання старшокласника відповідно до його професійних інтересів, завдяки особливій структурі, змістові й організації навчального процесу [6]. В умовах навчання учнів 1–11 класів двох іноземних мов (східної як першої іноземної, англійської як другої іноземної мови) за авторськими навчальними програмами зі східних мов, розробленими вчителями Київської гімназії східних мов №1, обґрунтовано роль позаурочної, позашкільної діяльності з профільного навчання, спрямованого на формування і розвиток стійкого інтересу до східних мов, культур, цивілізацій, створення сприятливих умов для самовизначення, саморозвитку та самореалізації особистості в галузях життєдіяльності суспільства, пов'язаних зі знанням східних мов [2].

У розробленому М. П. Савченком Положенні про зарубіжну мовне стажування у Київської гімназії східних мов №1 у чартерній мовній школі серед завдань іншомовного стажування гімназистів виокремлено його роль в удосконаленні іншомовної комунікативної, соціокультурної компетентності учнів, в усвідомленому сприйнятті ними мовної картини світу в країні проходження мовного спілкування, у набутті індивідуального соціального досвіду в іншомовному соціокультурному середовищі, в орієнтації на міжцивілізаційний діалог культур.

Поняття «чартерна школа» увійшло в українську педагогічну науку наприкінці 90-х років ХХ ст. у контексті порівняльно-педагогічних досліджень сучасних освітніх реформ у США та Канаді (альтернативний тип державної або приватної школи, незалежної від адміністрації навчального округу, створений за договором між засновником (окремі особи або група осіб, батьки або вчителі) і представниками держави). Іноземна мова, – зауважує В. Г. Редько, – сприяє інтеграції особистості в систему світової та національної культур. А відтак у випускників має бути сформована здатність сприймати і розуміти ці культури та толерантно ставитися до їх особливостей, сприймаючи «чужу культуру», збагачуючи свою. Такий підхід дає змогу не тільки інтерпретувати і розуміти звичаї іншого народу, але й взаємодіяти з оточуючим світом. Ця

стратегія формування особистості випускника середньої школи засобами іноземної мови зумовлена станом міжнародних відносин між державами та тенденцією на їх активізацію, розширення і поглиблення [7].

Система профільного навчання учнів 10–11 класів гімназії – на стадії формування, розвитку. На поглиблене вивчення китайської мови у 10–11 класах за авторськими навчальними програмами відводиться по 5 год щотижня. По 1 год відводиться на вивчення предметів «Китайська мова. Практичний курс», «Лінгвокраїнознавство Китаю» (китайською мовою), а також 1 год на предмет «Вступ до сходознавства» (учні навчаються англійською мовою).

Китайська мова є однією з найскладніших у світі мов. Це одна з офіційних мов ООН, ЮНЕСКО, адже є найпоширенішою мовою світу [2; 5]. Останнім часом у світі значно підвищився інтерес до вивчення її. Цей факт пояснюється тим, що КНР стрімкими кроками прямує шляхом ефективних економічних реформ (друга в світі економіка), підсилених політичним курсом відкритості всьому світові. У КНР нагромаджено значний досвід навчання іноземців китайської мови. В Україні відсутнє мовне середовище для удосконалення знання китайської мови. Саме тому в гімназії було розроблено Положення про зарубіжне мовне стажування учнів Київської гімназії східних мов №1 у чартерній мовній школі, яке розглядається як форма продовження профільного навчання протягом одного місяця. Така педагогічна практика здійснювалася протягом 2013–2015 рр. у Тяньцзіньському університеті (одна група – у 2013 р.), у Куньмінському університеті м. Чанчуня (три групи – відповідно у 2013, 2014, 2015 рр.).

Висновки. У Київській гімназії східних мов №1 триває процес пошуку нових форм профільного навчання (за філологічним профілем), реалізації нової освітньої парадигми, орієнтованої на міжнародний освітній простір. Наша педагогічна практика свідчить, що профільне навчання на базі китайської мови чотирьох груп старшокласників у чартерних мовних школах у КНР сприяло професійному самовизначенню гімназистів щодо вибору подальшої професійної діяльності, пов'язаної з китайською мовою. Це посилило позитивну мотивацію навчання китайської мови, активізувало пізнавальну діяльність школярів, розвинуло їхні інформаційну, комунікативну та соціокультурну компетентності.

Розглядаючи свою майбутню кар'єру, випускники гімназії враховують не лише свої побажання, особистісні дані, власні здібності, професійний тип, очікування, підтримку, а й рівень навичок комплексного володіння китайською мовою, комунікативної компетентності, набутих на уроках, що є однією з умов успішного продовження навчання у вищих навчальних закладах України та КНР.

Випускники розвивають знання китайської мови в Інституті філології КНУ імені Тараса Шевченка, Інституті міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка, Київському національному лінгвістичному університеті, у вищих навчальних закладах КНР (Пекінський університет, Цзілінський університет м. Чанчуня, Шанхайський транспортний університет, Юнанський педагогічний університет та ін.).

Досвід чартерної мовної школи у КНР як форми реалізації профільного навчання старшокласників у Київській гімназії східних мов №1 засвідчує ефективність і дієвість запропонованої форми навчання. Вона може бути успішно застосована щодо організації профільного навчання на базі інших мов (японської, арабської, перської, турецької, корейської).

Компетентнісно спрямований, профільно-орієнтований підходи у цьому педагогічному процесі розширюють прагматичну складову мети навчання східної мови.

Для вчителів – педагогічних керівників, навчальних груп гімназистів у чартерній мовній школі в КНР – це шлях до удосконалення знань складної китайської мови в іншомовному комунікативному середовищі, до підвищення фахової майстерності, до пошуку нових форм і методів профільного навчання старшокласників.

Чартерна мовна школа учнів у КНР не заперечує, а доповнює, розвиває профільне навчання старшокласників.

Література

1. Дидактичні засади формування навчальних профілів: посіб. [Текст] / [авт. кол.: В. І. Кизенко, О. К. Корсакова, Л. А. Липова, Л. Л. Момот, С. Е. Трубачева, В. Р. Ільченко]; за наук. ред. В. І. Кизенка. – К.: Пед. думка, 2010. – С. 7–22.

2. Концепція навчання східних мов у Київській гімназії східних мов №1 [Текст]. – К.: Енергія плюс, 2007. – С. 5–8; 104–105.

3. Концепція профільного навчання у старшій школі (наказ МОН України №854 від 11.09.2009 р.)

4. *Кубрак, О. В.* Етика ділового та повсякденного спілкування: навч. посіб. [Текст] / О. В. Кубрак. – Суми: Університетська книга, 2013. – С. 10–27.

4. *Левицький, Ю.-М.* Мови світу: енциклопедичний довідник [Текст] / Юрій-Мирослав Левицький. – Львів: Місіонер, 1998. – С. 99–102.

5. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів старших класів загальноосвітніх навчальних закладів: навч.-метод. посіб. [Текст] / В. Г. Редько, Т. К. Полонська, Н. П. Басай [та ін.]; за наук. ред. В. Г. Редька. – К.: Пед. думка, 2013. – С. 9–17; 122–134.

6. *Редько, В. Г.* Засоби формування комунікативної компетентності у змісті шкільних підручників з іноземних мов: Теорія і практика: монографія / Валерій Григорович Редько. – К.: Генеза, 2012. – С. 8–68.

ОВОЛОДІННЯ ОСНОВАМИ СКЛАДАННЯ АЛГОРИТМІВ РОЗГАЛУЖЕНОЇ СТРУКТУРИ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ

Наталія Царьова,

*учитель-методист інформатики та англійської мови,
гімназія міжнародних відносин №323 з поглибленим вивченням
англійської мови, м. Київ*

Мета: ознайомити учнів з основами складання алгоритмів розгалуженої структури у вигляді блок-схеми; ознайомити учнів з новою лексикою до